

Ontmoeting met een bevolgen kunstenares: Loes Botman

In naam van de dieren

Haar tekeningen ogen realistisch, maar toch wijken ze af van het beeld dat de ogen ons willen doen geloven. Loes Botman heeft altijd meer dan de materiële kant van het dier willen tonen.

Schetsboekje

'Van jongs af aan heb ik altijd getekend. Ik tekende alles wat los en vast zat: tastbare dingen om me heen en ideeën in mijn hoofd. Met mijn schetsboekje en een paar potloden voelde ik me de koning te rijk. Met tekenen ontdek je dingen die je dacht te weten, maar die toch anders blijken te zijn. Je hersenen werken sneller dan je ogen je de waarheid kunnen vertellen.'

Magisch

'Mijn oma was kunstenares. Als jonge vrouw ging ze naar Amsterdam voor een schildercursus... Dat zij zo haar eigen pad koos, was in die tijd heel wat voor een gewone dorpsvrouw. Als kind vond ik het magisch om naar haar ezel te kijken en de geur van olieverf op te snuiven.'

Tekenles

'Op mijn twaalfde mocht ik van mijn moeder op tekenles in Hauwert, een dorp verderop. Truusje was een kunstenares met een eigen atelier. Midden in de zomer moest ik van haar schaatssende mensen tekenen.

Door die opdracht besefte ik dat op papier alles mogelijk is. In mijn korte broek tussen de paardenbloemen zitten en toch de winter tekenen. Over talent hebben we het nooit gehad. Alles draaide om het plezier van het bij elkaar zijn. Truusje zette een pot geraniums neer en die gingen we dan samen notekenen.'

Pastelkrijt

'Na de middelbare school ging ik naar de kunstacademie in Den Haag met het idee daar alles te gaan leren. Maar

de ambachtelijke kant van het vak kregen we alleen in het eerste academiejaar onderwezen. Vanaf het tweede jaar moesten we vooral vernieuwend bezig zijn: dingen doen die nog nooit iemand anders gedaan had. Een onmogelijke opgave. Mijn docenten vonden het maar niks toen ik in het laatste halfjaar met pastelkrijt begon: 'Als je daar wat mee wilt, moet je het zelf uitzoeken.' Dat heb ik gedaan! En vervolgens heb ik het pastelkrijt nooit meer losgelaten.'

Kinderboerderij

'Aan het eind van mijn opleiding was ik zwanger. Op een half uur lopen van ons huis was een kinderboerderij. Daar zat ik dan - met mijn kind in haar buggy te genieten van het buitenleven in de stad. Als ik hier toch ben, dacht ik, kan ik net zo goed tekenen. Met een plastic boodschappentas vol pastelkrijt aan de ene kant van de buggy en zo'n zelfde tas met tekenpapier aan de andere kant begon ik dieren te tekenen uit heimwee.'

Vlaamse gaai

'Geen dier kan ongemerkt mijn pad kruisen. Alles wat beweegt, zie ik: van de Vlaamse gaai in de tuin tot een spinnetje op tafel. Vroeger thuis hadden wij heel wat huisdieren: geiten, duiven en konijnen. Met alle dieren had ik een speciale band. Als ik ze teken, probeer ik me heel diep in te leven. Het voelt alsof ik in het dier opga.'

Bij een paard leef ik mij in hoe het voelt om ogen van opzij te hebben en neusgaten die helemaal te openen zijn. Ik word een beetje dat paard en beweeg me als een paard.

'Nou, moidje', zei een boer eens. 'Jij moet nog veel leren.' Ik had een van zijn koeien volkomen blauw getekend. Dat was niet zijn idee van hoe een koe is.'

Oogcontact

'Ik teken vanuit een sfeer. Ik zet een kleursfeer op en daarin verschijnt een dier. Soms weet ik van tevoren niet welk dier het zal worden. Het oog maak ik als laatste. Als ik het oog eerder zou tekenen, krijg ik er last van. Een dier dat kan kijken, gaat zich ermee bemoeien.

Met mijn hoofd teken ik wat ik zie: lange wimpers of een spitse snavel. Maar hoe meer vrijheid ik ervaar, hoe

dichter ik bij mijn gevoel kan komen.

Aan het eind van de middag, als ik stop met tekenen, kijk ik verdoasd om me heen. Ik heb dan vaak nog wel een half uur nodig om te kunnen zeggen: o ja, hier ben ik weer.'

Dierbaar

'Wat mij betreft zijn alle dieren even mooi. Elk dier kan mij verrassen. Maar de tekening die in mij leeft, waar ik nu mee bezig ben en die nu op mijn ezel staat, is mij het meest dierbaar. De tekeningen die in een lijstje aan de muur hangen, zijn geweest.'

Voorrecht

'In 2014 moest ik een operatie ondergaan. Ik had me daar zorgvuldig op voorbereid, zowel mentaal als fysiek. Maar mijn lichaam wilde niet meer wakker worden uit de narcose. Eventjes heb ik aan de andere kant mogen zijn.

Achteraf begrijp ik dat ik zelf de keuze heb gemaakt om terug te keren. Sommige mensen zeggen dan: het was je tijd nog niet. Zo zie ik dat niet. Ik koos er zelf voor om terug te komen. Niet omdat ik nog een opdracht heb te vervullen maar om het leven te mogen ervaren.

Het is een groot voorrecht om hier op aarde te zijn. Soms vergeet ik dat ook wel eens. Door het tekenen van dieren kan ik een klein beetje zichtbaar maken hoe bijzonder het leven is. Ik teken voor de dieren, opdat wij mensen zien dat het geen vanzelfsprekendheid is dat dieren er zijn.'

Annelijn Steenbruggen

Het bovenstaande is een ingekorte versie van het interview *Ontmoeting met een bevolgen kunstenares uit het boek Stille levens / Still lives* | 176 pagina's, gebonden | 100+ afbeeldingen | ISBN 978 9073007 383 | €39,95 | aurora-productions.com | Boekpresentatie: 14-10-2018 tijdens een grote expositie van Loes Botman in Galerie Rijlaarsdam te Nieuwkoop | Bestellen of reserveren? Stuur een mail naar info@aurora-productions.com

column EMMY FONTS

Ummagumma

Omdat ik de hoes zo mooi vind, gaf ik de oude dubbelepee een plek in onze woonkamer. Ik heb het over het album 'Ummagumma' van Pink Floyd uit 1969. Je ziet een foto van de vier bandleden, maar het is niet zomaar een foto. Op de voorgrond zit de leadgitarist op een stoel in de deuropening van een huis. Lang haar en blote voeten, rustend op een gedecoreerd tapijt waarop met losse letters de naam van de band is gevormd.

In de tuin wachten de andere muzikanten op hun beurt, ieder in een eigen pose. Tegen een gestucte muur rust een exotisch aandoende platenhoes met GIG erop en het hoofd van een Zuid-Amerikaanse. Door de buikflus met de roze strik om de hals wordt dit vrouwelijke element versterkt. De entourage ademt de grandeur van een historisch landhuis met park.

Op de foto hangt aan de muur een schilderij van de elpeehoes waarop de leadgitarist zijn plaats heeft afgestaan aan de bassist. Zo verdwijnt de foto steeds meer in de diepte; hetzelfde beeld met als enige wijziging de wisseling van de bandleden op de stoel.

De sfeer is fenomenaal weergegeven. Ingetogen kleuren, schemerig binnenshuis, buiten is het licht. Met een vleug mystiek omgeven, een belofte, een geheim.

De elpee heb ik al een tijdlang niet meer gedraaid, maar ik ruik soms gelukkig aan de hoes. Geur en geluid roepen bij mij intense herinneringen op, meer dan beeld dat doet.

Vorige week werd ik echter overrompeld door het sterke effect van het beschouwen. Geen muziek te horen, een slapende hond, louter stilte in huis. Tijdens het kijken naar de Pink Floyd-hoes word ik in sfeer en tijd opgenomen in het beeld. Alsof het op hetzelfde ogenblik zowel 1970 als 2018 is. Ik ervaar wat ik toen voelde en zag. Ik ben het meisje van veertien met de India blouse en de Afghaanse jas en ik ben de vrouw van nu. Nee, geen deja-vu. Het was een wonderlijke Ummagumma-beleving die me zegt dat wij mensen niet beperkt zijn tot het ervaren van slechts één dimensie op hetzelfde moment.

Emmy Fons